

DN refuserar: "Kuba ? protester och avsaknad av källkritik"

Kuba ? protester och avsaknad av källkritik

Nedan en artikel av professorn i arkeologi vid Göteborgs Universitet Håkan Karlsson. Han har sedan 15 år bedrivit arkeologisk och historisk forskning i Kuba och författat flera böcker om relationerna mellan Kuba och USA. Artikeln har refuserats av DN och kan läsas [här](#).

Den 11 juli förekom begränsade protester i Havanna och på andra platser i Kuba mot den kubanska regeringens pandemihantering, mot bristen på varor i butikerna och mot den ekonomiska kris det kubanska samhället för närvarande upplever. På ett antal platser urartade dessa protester till vandalism och plundring.

Det mest uppseendeväckande med händelserna är dock det oerhörda genomslag, och den stereotypa vinkling mot teman rörande demokrati och mänskliga rättigheter, som de fick i internationella medier. Senast exemplifierat med Ernesto Pérez Chans inlägg i DN den 7 augusti. Medierapporteringen har således varit oerhört förenklad och ensidig till sin karaktär då källkritiken saknats och för att bli begripliga måste protesterna placeras i sitt historiska och samtida sammanhang.

Bakgrunden till de protester som genomfördes den 11 juli står på ett plan att finna i avsaknaden av varor i affärer, matmarknader och apotek, men denna situation är inte enbart en konsekvens av den kubanska ekonomins tillkortakommanden. Denna har istället reformerats på en rad sätt under det senaste decenniet och idag arbetar cirka 500.000 kubaner som, eller är anställda hos, cuentapropistas (egenföretagare eller kooperativ). Ett antal reformer genomförs också för närvarande med syftet att skapa en ökad dynamik i ekonomin. Bland annat förenklningar rörande utländska investeringar, import och export för egenföretagare och kooperativ med syfte att förbättra landets bytesbalans. De uteblivna turistintäkterna i pandemins spår har dock slagit extremt hårt mot dessa strävanden och här är Kuba inget undantag då samtliga turistberoende ekonomier drabbats, oavsett om det handlar om Spanien, Thailand eller Kuba. I det kubanska fallet finns dock ytterligare en variabel som förvärrar situationen, nämligen den folkrättsvidriga ekonomiska blockad som USA upprätthåller gentemot Kuba sedan år 1960 och som hindrar ett normalt handels- och varuutbyte mellan Kuba och resten av världen. Senast den 23 juni stödde 184 länder i FN:s generalförsamling Kubas krav på ett upphävande av blockaden, vilket var det 29 året i rad som denna begäran vann omröstningen.

Den ekonomiska blockaden har under de senaste 60 åren varit ett medel för USA i sin strävan om att återigen ta ekonomisk och politisk kontroll över Kuba och på olika sätt griper den omkring sig då företag från olika delar av världen tvingas underordna sig densamma. Ett svenskt exempel är IKEA som var intresserade av en etablering på Kuba, men som tvingades inse att den nordamerikanska marknaden kunde stängas för företaget om man gjorde affärer med Kuba. Under Trump-administrationen stärktes också blockaden med 243 nya åtgärder vilka ytterligare hindrar Kubas tillgång till utländska investeringar och kapital samtidigt som

detta utgör en viktig del i landets ekonomiska utvecklingsstrategi.

Att blockaden orsakar underskott på livsmedel, bränsle och medicinsk utrustning, samt försvårar Kubas bekämpande av den pågående pandemin står bortom allt tvivel. Det sistnämnda är extra beklämmande, för att inte säga vidrigt, då Kuba liksom resten av världen befinner sig mitt i en svår pandemi, och det är också cyniskt då USA säger sig vilja hjälpa den kubanska befolkningen. Det handlar naturligtvis inte om den kubanska befolkningen utan istället såsom tidigare om att destabilisera och hindra Kuba och dess befolkning från att välja sin egen väg på ett självständigt och suveränt sätt och att tillfället nu är ypperligt för att iscensätta nya destruktiva planer. Ett tydligt exempel på detta är att det senaste batteriet av åtgärder omöjliggör översändandet av pengar till familjemedlemmar på Kuba.

Lika länge som den ekonomiska blockaden existerat har det också funnits en rad USA finansierade program av medial och psykologiskt orienterad karaktär vars strävan varit densamma, att skapa en politisk förändring på Kuba. Under perioden 1995-2015 avsatte den amerikanska kongressen 2,5 miljarder kronor för att stödja "demokratisträvanden", bland annat på Kuba. År 2018 anslog Trump-administrationen också omfattande resurser för att se till att "fri information" fanns tillgängligt på Internet samma år som de kubanska myndigheterna tillgängliggjorde Internet via mobiltelefoner för hela befolkningen. Dessa resurser och satsningar kanaliseras idag till, och via, olika anti-kubanska grupper i USA samt till personer i Kuba vilka upprätthåller hemsidor, Twitter-, Facebook- och Instagramkonton med innehåll kritiskt mot den kubanska regeringen. Där man på 1960 och 1970-talen fick nöja sig med att bomba flygblad över Havanna och sända anti-kubanska program via hemligt lokaliserade radiosändare i Florida, har Internet och olika sociala medier erbjudit helt nya möjligheter. Detta samtidigt som den kris blockaden bidragit till att skapa på Kuba naturligtvis också leder till att det finns personer som för några tusenlappar är beredda att delta i olika former av aktiviteter. I förspelen till protesterna den 11 juli förekom därför också en omfattande internetbaserad kampanj vilken uppmanade kubanerna att protestera. Detta innebär att även om de protester som förekom kan synas ha uppkommit spontant så är detta inte fallet. De var istället iscensatta och koordinerade av personer och organisationer med ekonomiska resurser erhållna från USA. I samband med protesterna i Kuba den 11 juli så var förvånansvärt mycket av den rapportering som förefanns i internationella medier direkt saxat från dessa gruppers hemsidor och från "ögonvittnen" som kunde berätta om allt från polisbrutalitet och försvinnanden. Antalet regeringskritiska mediala rapporter från Kuba under dagarna efter protesterna var oerhört omfattande och inte heller återfanns information om de demonstrationer som förekom över hela Kuba dagarna och veckan efter protesterna till stöd för den kubanska regeringen och dess politik. Exempelvis demonstrationen i Havanna den 17 juli som samlade 200.000 deltagare. Källkritiken var stundtals långt borta när det handlade om att snabbt kabla ut nyheterna, men med ett uns av källkritik måste man ställa sig frågan varför rapporteringen från protesterna den 11 juli var så omfattande och varför de var så ensidigt vinklade. De internationella medierna skildrade således folkligt massmotstånd mot en inkompetent regering, fredliga protester som våldsamt undertrycktes och en regim i kris. Denna berättelse innehöll dock både överdrifter och manipulationer. Exempelvis har bilder delats i pressen och sociala medier som påstås visa protester mot regeringen som faktiskt har varit motsatsen, och foton av protester i Egypten och sportfirande i Argentina har tillskrivits de kubanska protesterna den 11 juli.

Med detta inte sagt att det inte finns problem på Kuba och att många människor är trötta på, och frustrerade över, pandemin och dess konsekvenser, samt över att behöva köa för de mest basala livsmedlen. Den kubanska ekonomin har också haft en stelbent struktur, men denna är nu under snabb förändring både vad gäller strävan efter utländska investeringar och förenklingar för egenföretagande, inte minst inom jordbrukssektorn. Förändringar som dock hindras av den föreliggande ekonomiska blockaden. Det handlar här inte om att använda blockaden som en ursäkt för de problem som finns på Kuba utan snarast om att konstatera att blockaden är reellt existerande och att den utgör den mest omfattande unilaterala sanktion som riktats mot ett enskilt land i vår moderna historia, och att den skadar den kubanska ekonomin och försvårar livet för den kubanska befolkningen. Det centrala är att de problem som finns på Kuba måste lösas av kubanerna själva, utan inblandning från USA och en 60-årig agenda reflekterande en amerikansk önskan om ekonomisk och politisk kontroll över landet. Om man från amerikansk sida vill hjälpa den kubanska befolkningen så är det blockaden som ska hävas, ingenting annat, och i den omhuldade demokratins namn borde man även respektera röstresultaten i FN:s generalförsamling och acceptera att Kuba är en suverän och självständig stat. Med ett uns av källkritik hade medias rapportering om Kuba också sett helt annorlunda ut efter den 11 juli.

Håkan Karlsson, Ph.D., Professor of Archaeology, University of Gothenburg, Department of Historical Studies, Archaeology

SOLIDARITET! HÄV BLOCKADEN! KANYLER TILL KUBA!

Nu driver vi kampanjen ?Kanyler till Kuba?, för att stödja Kubas vaccinationsarbete i, och utanför Kuba.

GE ETT BIDRAG TILL MEDICIN-INSAMLINGEN! Pg 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72

Ta ett steg till och bli en del av solidaritetsrörelsen!

Bli medlem i Svensk-Kubanska!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)

Swish 123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0